

Advies

Aan Inspecteur-Generaal Leefomgeving en Transport
Cc.
Van Autoriteit Consument en Markt

Datum
Onderwerp Waterleidingmaatschappij Drenthe 2013

Bijlage(n)

Management samenvatting

ACM geeft in dit rapport een advies aan de ILT over de drinkwatertarieven 2013 van WMD. Hiermee geeft ACM invulling aan haar taak zoals bedoeld in artikel 7, tweede lid van de Drinkwaterregeling.

Het wettelijk kader voor het toezicht op de tarieven die drinkwaterbedrijven in rekening brengen voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater wordt gevormd door de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. In hoofdstuk 2 beschrijft ACM de relevante artikelen.

ACM heeft de wettelijke context van haar adviestaak uitgewerkt in een toetsingskader (hoofdstuk 3). Hierin onderscheidt ACM twee stappen:

Stap 1: toetsing van de kostenraming;

Stap 2: toetsing van de totstandkoming van de tarieven.

Bij de toets op de kostenraming is het van belang dat een drinkwaterbedrijf alleen kosten raamt voor drinkwateractiviteiten zoals bedoeld in de wet. Dit moet blijken uit de vormgeving van de financiële kostentoerekening. Wanneer de kostentoerekening niet op een correcte wijze plaatsvindt, kan dit leiden tot kruissubsidies en daarmee tot te hoge of te lage drinkwatertarieven.

Voor de toetsing van de totstandkoming van de tarieven is het in de eerste plaats van belang dat met de gehanteerde tarieven niet meer inkomsten worden behaald dan de geraamde kosten, de zogenaamde toets van kostendekkendheid op totaalniveau. Tevens vindt ACM het van belang dat de drinkwaterbedrijven duidelijk maken hoe de tarieven voor vastrecht en de levering van drinkwater tot stand komen uit de onderliggende kosten, om kruissubsidiëring tussen afnemers te voorkomen.

In hoofdstuk 4 beschrijft ACM de ontvangen informatie van WMD en toetst deze aan het toetsingskader. Hieronder staan de belangrijkste conclusies voor WMD.

Kostenraming

ACM heeft financiële gegevens van WMD ontvangen waaruit blijkt dat WMD een kostenraming voor het jaar 2013 heeft gemaakt die weinig afwijkt van eerdere jaren. WMD verklaart dat zij het protocol¹ gebruikt om de totale kosten te verdelen tussen drinkwateractiviteiten en niet-drinkwateractiviteiten. ACM is echter van mening dat dit protocol, dat uitsluitend is bedoeld om de onderlinge vergelijkbaarheid tussen drinkwaterbedrijven te verbeteren, niet geschikt is om deze verdeling te maken. ACM concludeert daarom dat WMD niet aannemelijk heeft gemaakt dat de drinkwatertarieven alleen de kosten voor drinkwateractiviteiten bevat, zoals vereist in artikel 8 van het Drinkwaterbesluit. Indien WMD inderdaad kosten voor niet-drinkwateractiviteiten betreft bij het berekenen van de drinkwatertarieven, zijn deze tarieven te hoog vastgesteld en zijn de tarieven die WMD in rekening brengt voor niet-drinkwateractiviteiten te laag. ACM vindt het wenselijk dat de

---

¹ Protocol Prestatievergelijking drinkwaterbedrijven 2012.

kostentoe rekening naar drinkwateractiviteiten wordt aangepast conform de bedoeling van de wet.

Totstandkoming van de tarieven

WMD behaalt met de gehanteerde tarieven niet meer inkomsten dan de begrote kosten. Hiermee handelt WMD volgens artikel 9, derde lid van het Drinkwaterbesluit en zijn de tarieven op totaalniveau kostendekkend. Uit het oogpunt van transparantie vindt ACM het wenselijk dat WMD inzicht biedt in de kostendekkendheid op tariefniveau. Gelet op het grote aandeel van gegenereerde inkomsten uit de tarieven voor vastrecht en de levering van drinkwater, ziet ACM vooral het belang om dit inzicht bij deze tarieven te bieden.

Inhoudsopgave

Management samenvatting	2
1 Inleiding	5
2 Context.....	6
2.1 Doelstelling tarieftoezicht.....	6
2.2 Wettelijke context advies ACM	6
2.3 Relevante wetsartikelen.....	7
3 Toetsing van drinkwatertarieven	10
3.1 Inhoudelijke toetsing	10
3.2 Werkwijze.....	12
4 Totstandkoming van de drinkwatertarieven van WMD.....	13
4.1 Betrokken informatie en proces	13
4.2 Algemeen beeld tariefsopbouw 2013 en bedrijfsverslag 2011	13
4.3 Toetsing van de kosten (stap 1).....	16
4.4 Toetsing van de tarieven (stap 2)	21
5 Conclusie en advies WMD	25

1 Inleiding

In 2011 is de nieuwe wetgeving voor de drinkwatersector in werking getreden: de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. Met de inwerkingtreding van deze wetgeving is het toezicht op de kostendekkendheid en de totstandkoming van de tarieven voor drinkwater geïntroduceerd.

De Inspectie Leefomgeving en Transport (hierna: de ILT) houdt toezicht op de naleving van deze wetgeving, inclusief de totstandkoming van de drinkwatertarieven. De Autoriteit Consument & Markt (hierna: ACM) heeft daarbij een adviserende taak; de ILT is gehouden bij de uitoefening van het tarieftoezicht advies te vragen aan ACM. Op 1 november 2013 heeft de ILT per brief ACM gevraagd advies te geven over de drinkwatertarieven van het tariefjaar 2013.

Deze rapportage bevat het advies over de tarieven van het tariefjaar 2013 van drinkwaterbedrijf Waterleidingmaatschappij Drenthe (hierna: WMD). Een vergelijkbare rapportage is opgesteld voor de andere drinkwaterbedrijven.

Ten behoeve van haar advies heeft ACM getoetst of de drinkwatertarieven tot stand zijn gekomen op een wijze die voldoet aan eisen die de wet daaraan stelt. ACM heeft zich daarbij gebaseerd op de informatie die de ILT heeft ontvangen van WMD. Daarnaast heeft ACM samen met de ILT een bezoek gebracht aan WMD op 29 oktober 2013. WMD heeft een toelichting gegeven op haar tarieven en ter onderbouwing een aantal stukken toegezonden. Daarnaast is WMD in de gelegenheid gesteld te reageren op een conceptrapportage.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijft ACM de context van dit advies, waaronder het juridisch kader. Deze context is uitgewerkt in een concreet toetsingskader (hoofdstuk 3). In hoofdstuk 4 wordt de inhoudelijke beoordeling van de tarieven 2013 van WMD beschreven. ACM vat haar oordeel over de tarieven samen in hoofdstuk 5.

2 Context

In dit hoofdstuk beschrijft ACM de wettelijke context waarbinnen de toetsing van de tarieven heeft plaatsgevonden.

2.1 Doelstelling tarieftoezicht

De centrale doelstelling van de drinkwaterwetgeving is de bevordering van de volksgezondheid door de voorziening van drinkwater aan alle consumenten op een maatschappelijk verantwoorde wijze te waarborgen.² De wetgever heeft beoogd met de Drinkwaterwet de primaire verantwoordelijkheid hiervoor bij de drinkwaterbedrijven te leggen. De rol van de rijksoverheid daarbij is toezichhoudend, voorwaardenscheppend en kaderstellend.³

De genoemde doelstelling vertaalt zich in een aantal meer concrete belangen, die met de Drinkwaterwet worden gewaarborgd:

1. het belang van een goede kwaliteit van het drinkwater
2. het belang van leveringszekerheid en continuïteit van de openbare drinkwatervoorziening
3. het belang van doelmatigheid van de openbare drinkwatervoorziening.

Het tarieftoezicht moet worden geplaatst in het kader van het belang van de doelmatigheid van de openbare drinkwatervoorziening. Tegelijkertijd is uit de totstandkominggeschiedenis van de wet duidelijk dat dit belang niet ten koste mag gaan van het belang van een goede kwaliteit van het drinkwater en het belang van leveringszekerheid en continuïteit. Kwaliteit van de drinkwatervoorziening staat voorop en alle kosten die nodig zijn om dat te realiseren, mogen bij de bepaling van het tarief worden meegenomen. Daarbij is opgemerkt dat duurzame veiligstelling van de drinkwatervoorziening een kernpunt van de wet is en dat drinkwaterbedrijven voldoende moeten investeren om ook op de lange termijn een goede drinkwatervoorziening te verzekeren.⁴

2.2 Wettelijke context advies ACM

Het wettelijk kader voor het toezicht op de tarieven die drinkwaterbedrijven in rekening brengen voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater wordt gevormd door de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. Relevant voor het toezicht op de tarieven zijn de artikelen 10 t/m 13 van de Drinkwaterwet, de artikelen 6 t/m 10 van het Drinkwaterbesluit en de artikelen 5 t/m 7 van de Drinkwaterregeling. Samen vormen deze artikelen het kader waarbinnen de drinkwaterbedrijven hun tarieven kunnen vaststellen.

---

² Verwijzing naar memorie van toelichting drinkwaterwet.

³ Tweede Kamer, 2006-2007, 30 895, nr. 3 (MvT) p. 5.

⁴ Tweede Kamer, 2006-2007, 30 895, nr. 3 (MvT), p. 30. En: Eerste Kamer, vergaderjaar 2008–2009, 30 895, D (MvA), p. 16/17.

De ILT houdt toezicht op de naleving van deze wetgeving, inclusief de totstandkoming van de drinkwatertarieven. Volgens artikel 7, tweede lid van de Drinkwaterregeling dient de ILT bij de uitoefening van het toezicht op artikel 12, derde lid van de Drinkwaterwet en paragraaf 2.1 van het Drinkwaterbesluit advies te vragen aan ACM. Op 1 november 2013 heeft de ILT per brief ACM gevraagd advies te geven over de drinkwatertarieven van het tariefjaar 2013.

De centrale elementen van het tarieftoezicht zijn de eisen van kostendekkendheid, transparantie en non-discriminatie van de tarieven, welke beginselen in de drinkwaterwet zijn vastgelegd. De consument dient als gebonden afnemer te worden beschermd tegen de monopoliepositie van het drinkwaterbedrijf. Door deze monopoliepositie zou het drinkwaterbedrijf tarieven in rekening kunnen brengen die hoger zijn dan noodzakelijk voor een verantwoorde bedrijfsvoering.⁵ De tarieven dienen op transparante wijze tot stand te komen en non-discriminatoire te zijn.

2.3 Relevante wetsartikelen

Drinkwaterwet

Artikel 11

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf hanteert tarieven die kostendekkend, transparant en niet discriminerend zijn.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf hanteert bij de bepaling van de vermogenskosten die in het tarief mogen worden doorberekend ten hoogste de geldende gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet, vastgesteld krachtens artikel 10, derde lid.
3. De toerekening van de kosten van materiële vaste activa vindt plaats op basis van afschrijvingsmethoden en afschrijvingstermijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald.
4. Als grondslag voor het bepalen van de vermogenskosten, die in het tarief mogen worden doorberekend, geldt de activawaarde, waarbij de materiële vaste activa gewaardeerd worden tegen historische kostprijs.

Artikel 12

1. Uit de begroting van het drinkwaterbedrijf blijkt op welke wijze de kosten, waaronder de vermogenskosten die ten hoogste mogen worden gehanteerd, in het tarief zijn verwerkt.
2. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf brengt jaarlijks voor 1 oktober aan Onze Minister een verslag uit dat inzicht verschaft in de kosten, waaronder de vermogenskosten, die in het voorafgaande kalenderjaar zijn gehanteerd bij het vaststellen van de tarieven voor de levering van drinkwater en het gerealiseerde bedrijfsresultaat over dat jaar. Het verslag dient voorzien te zijn van een goedkeurende verklaring van een registeraccountant. Onze Minister zendt dit verslag voor het einde van het kalenderjaar aan de beide Kamers der Staten-Generaal.

⁵ Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 18 (Amendement Jansen) en Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 30 895, nr. 25 (Amendement Van der Staaij).

3. Indien uit het verslag, bedoeld in het tweede lid, blijkt dat het gerealiseerde bedrijfsresultaat de voor dat jaar op basis van artikel 11, tweede lid, bepaalde vermogenskosten overschrijdt, draagt de eigenaar van een drinkwaterbedrijf er zorg voor dat die overschrijding wordt gecompenseerd in de tariefstelling voor het daaropvolgende kalenderjaar.

Drinkwaterbesluit

Artikel 8 In tarief door te berekenen kosten

1. Als kosten, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder a, van de wet, die ten grondslag liggen aan het tarief, bedoeld in artikel 11 van de wet, worden aangemerkt kosten die zijn of worden gemaakt ten behoeve van de taken, genoemd in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet.
2. De kosten van projecten ten behoeve van de bevordering van een goede drinkwatervoorziening in het buitenland bedragen maximaal 1% van de raming van de omzet, bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel a.
3. De kosten, bedoeld in het tweede lid, worden in mindering gebracht op de toegestane vermogenskostenvergoeding, volgend uit de vastgestelde vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.
4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de wijze van berekening van de vermogenskosten, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet.

Artikel 9. Raming van omzet en kosten

1. De elementen en wijze van berekening van de tarieven, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder b, van de wet, worden gevormd door:
  - a. een raming van de met de taken, bedoeld in artikel 7, eerste en tweede lid, van de wet, te behalen omzet, die mede is gebaseerd op de daadwerkelijk gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar;
  - b. een raming van de kosten, bedoeld in artikel 8, eerste lid, die worden doorberekend in de drinkwatertarieven.
2. Bij de raming van de kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b, worden betrokken:
  - a. een in het voorafgaande jaar gerealiseerde verbetering van de kostenefficiëntie;
  - b. het verslag met de resultaten van de prestatievergelijking, bedoeld in artikel 43, eerste lid, van de wet
3. Aan het vereiste van kostendekkendheid van het tarief, bedoeld in artikel 11, eerste lid, van de wet, wordt in ieder geval voldaan indien de geraamde omzet uit het tarief niet meer bedraagt dan de som van de geraamde kosten, bedoeld in het eerste lid, onder b.

Artikel 10. Kostenposten en toerekening

1. De eigenaar van een drinkwaterbedrijf publiceert jaarlijks voor 1 december een overzicht van de tarieven die hij in het daarop volgende kalenderjaar voor de beschikbaarstelling en levering van drinkwater in rekening brengt.
2. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt ten minste onderscheid gemaakt in tarieven voor de volgende posten:
  - a. aansluitkosten,

- b. vastrecht, en
  - c. prijs per kubieke meter geleverd drinkwater.
3. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt bij de tarieven aangegeven hoe deze zijn afgeleid uit de door het drinkwaterbedrijf te maken kosten voor de volgende posten:
- a. operationele kosten,
  - b. afschrijvingen,
  - c. vermogenskosten, en
  - d. belastingen.
4. In het in het eerste lid bedoelde overzicht wordt inzicht verschaft in de wijze van kostentoerekening voor de levering via het distributienet van ander water dan drinkwater.

Drinkwaterregeling

Artikel 6. Berekening vermogenskosten

1. De maximaal toegestane vermogenskosten die de eigenaar van een drinkwaterbedrijf mag doorberekenen in het drinkwatertarief worden berekend als het product van de op grond van artikel 10, vierde lid, van het besluit vastgestelde vermogenskostenvergoeding en de activawaarde, bedoeld in artikel 11, vierde lid, van de wet.
2. De activawaarde, bedoeld in het eerste lid, is het gemiddelde van het begrote totaal van de activa per 1 januari en 31 december van het jaar waarvoor de toegestane vermogenskosten worden berekend. Liquide middelen worden niet gerekend tot de activawaarde.

3 Toetsing van drinkwatertarieven

3.1 Inhoudelijke toetsing

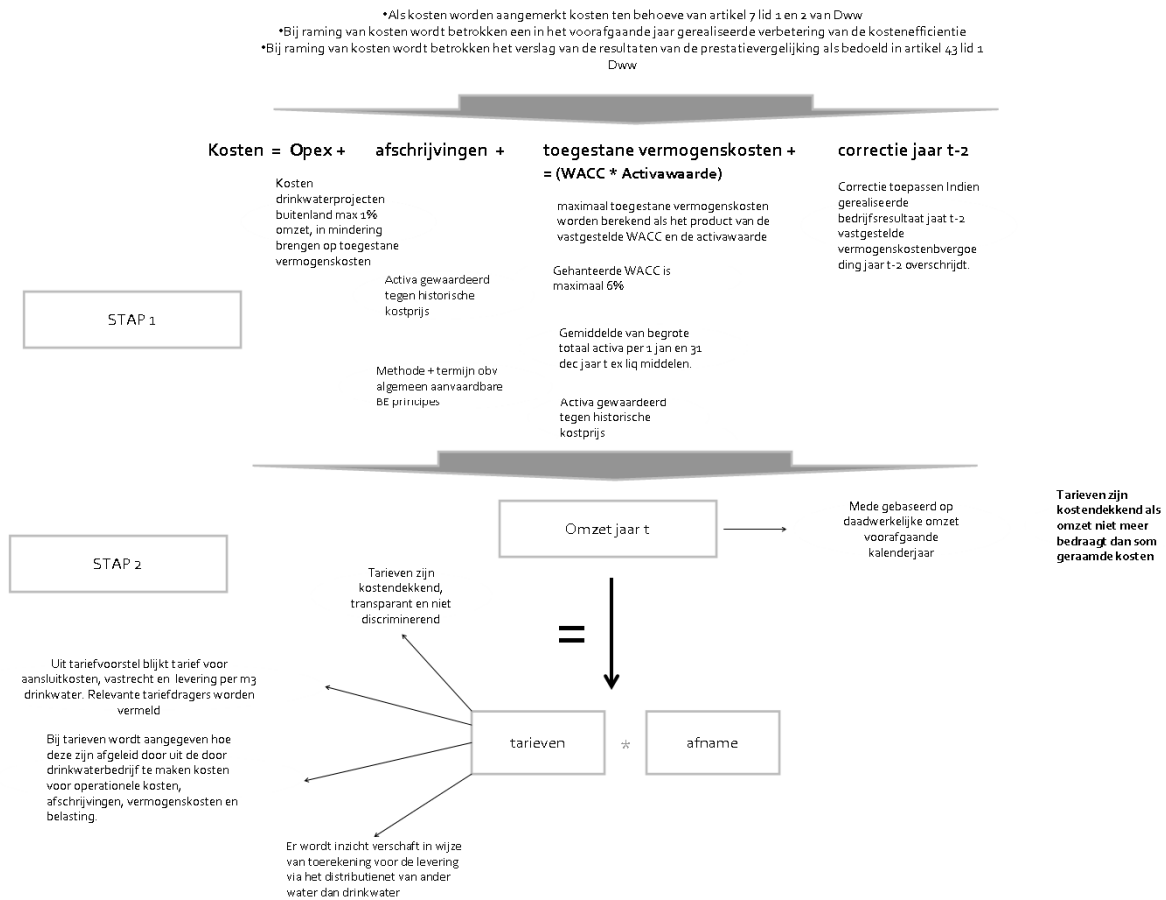
Zoals beschreven in hoofdstuk 2 toetst ACM ten behoeve van het advies aan de ILT of de drinkwatertarieven tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de bepalingen in de Drinkwaterwet, het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling. ACM heeft de wettelijke context van haar adviestaak uitgewerkt in een concreet toetsingskader, waarin twee stappen zijn onderscheiden:

Stap 1: toetsing van de kosten aan de wettelijke bepalingen

Stap 2: toetsing van de totstandkoming van de tarieven aan de wettelijke bepalingen

In het onderstaande schema zijn de onderdelen van deze stappen weergegeven:

van kosten naar omzet naar tarieven

Stap 1: toetsing van de kosten

ACM stelt in deze stap vast of de raming van de kosten, die de basis vormen voor de drinkwatertarieven, is opgesteld overeenkomstig de (rand)voorwaarden die de wet daaraan stelt.

ACM stelt bij deze stap vast:

- of het drinkwaterbedrijf aannemelijk maakt dat de begrote kosten die worden doorberekend in de tarieven betrekking hebben op de wettelijke taken zoals vermeld in artikel 7 van de Drinkwaterwet (Dwb artikel 8, eerste lid);
- of het drinkwaterbedrijf heeft vastgesteld of zijn kostenefficiëntie is verbeterd en of hij deze verbetering heeft betrokken bij de raming van de kosten (Dwb artikel 9, tweede lid, onderdeel a);
- of het drinkwaterbedrijf de resultaten van de prestatievergelijking heeft betrokken bij de raming van de kosten (Dwb artikel 9, tweede lid, onderdeel b)⁶;
- of de begrote kosten voor drinkwatervoorziening in het buitenland niet meer dan 1% bedragen van de geraamde omzet en of deze kosten in mindering zijn gebracht op de begrote vermogenskosten (Dwb artikel 8, tweede en derde lid);
- of de afschrijvingskosten voor materiële vaste activa zijn berekend op basis van afschrijvingsmethoden en -termijnen die volgens algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes zijn bepaald (Dww artikel 11, derde lid);
- of de activa gewaardeerd zijn tegen historische kostprijs (Dww artikel 11, vierde lid);
- of de vermogenskosten die het drinkwaterbedrijf begroot niet meer bedragen dan het product van de door de minister vastgestelde WACC en de begrote activawaarde (Dww artikel 11, tweede lid en Dwr artikel 6, eerste lid);
- of de activawaarde voor dat jaar het gemiddelde is van het begrote totaal van de activa op 1 januari en 31 december (Dwr artikel 6, tweede lid);
- of een eventueel positief verschil tussen bedrijfsresultaat en toegestane vermogenskosten in het jaar t-2 is gecompenseerd in de tarieven voor het jaar t (Dww artikel 12, derde lid)⁷.

Stap 2: toetsing van de tarieven

De tweede stap bestaat uit het toetsen of de tarieven zijn berekend volgens de wettelijke eisen.

ACM stelt bij deze stap vast:

- of de raming van de omzet is gebaseerd op de gerealiseerde omzet in het voorafgaande kalenderjaar (Dwb artikel 9, eerste lid, onderdeel a);
- of het drinkwaterbedrijf een tarievenoverzicht heeft gepubliceerd waarin tenminste de tarieven voor aansluiting, vastrecht en drinkwater per kubieke meter zijn opgenomen (Dwb artikel 10, tweede lid);

---

⁶ Dit is niet van toepassing op de tariefstelling 2013 aangezien de wettelijke prestatievergelijking voor dit tariefjaar nog niet behoefde te worden uitgevoerd.

⁷ Dit is niet van toepassing op de tariefstelling 2013 aangezien voor t-2 (i.c. 2011) nog geen norm voor de toegestane WACC is vastgesteld.

- of de tarieven kostendekkend zijn (Dww artikel 11, eerste lid en Dwb, artikel 9, derde lid) en of de tarieven die het drinkwaterbedrijf in rekening brengt voor de wettelijke taken, zijn berekend aan de hand van een begroting van de kosten voor deze taken (DWb artikel 9, eerste lid, onderdeel b);
- of het drinkwaterbedrijf transparant is over de totstandkoming van deze tarieven uit de kosten die hiervoor worden gemaakt, waarbij onderscheid wordt gemaakt in operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen (Dwb artikel 10, derde lid);
- of het overzicht inzicht verschaft in de wijze waarop kosten voor levering van ander water dan drinkwater worden toegerekend (Dwb artikel 10, vierde lid).

ACM acht het aannemelijk dat de tarieven van drinkwaterbedrijven transparant en niet discriminerend zijn (Dww artikel 11, eerste lid), maar toetst dit niet per drinkwaterbedrijf. Op basis van de verkregen informatie is het voor ACM niet na te gaan of de drinkwaterbedrijven transparant zijn over werkelijk alle tarieven die zij hanteren en of zij deze gelijk toepassen in gelijke gevallen.

3.2 Werkwijze

Op basis van het inhoudelijke toetsingskader heeft ACM zich – voor zover de informatie beschikbaar is – een oordeel gevormd over het voorstel van de drinkwatertarieven 2013 door onder andere:

- zich een beeld te vormen over de activiteiten en kenmerken van het drinkwaterbedrijf en het concern waarbinnen het drinkwaterbedrijf zich bevindt;
- kennis te nemen van de door het drinkwaterbedrijf uitgevoerde analyse van de gerealiseerde kostenefficiëntie;
- te beoordelen of de door het drinkwaterbedrijf gemaakte schattingen in de kostenramingen redelijk zijn, inclusief de wijze waarop de gerealiseerde kostenefficiëntie daarin is betrokken;
- te beoordelen of de toerekening van kosten aan de in de wet voorgeschreven tariefgroepen in lijn is met de omzet van het voorgaand jaar en na te gaan of de tariefberekeningen rekenkundig kloppen;
- kennis te nemen van de gerealiseerde gegevens uit het bedrijfsverslag en van de (strekking van de) daarbij afgegeven controleverklaring. Indien relevant heeft ACM kennis genomen van bevindingen/beperkingen van de accountant en heeft ACM deze meegenomen in haar beoordeling van de tarieven;
- de gemaakte schattingen in de tariefsopbouw te vergelijken met de gerealiseerde gegevens uit het bedrijfsverslag en het jaarverslag.

4 Totstandkoming van de drinkwatertarieven van WMD

4.1 Betrokken informatie en proces

In september 2013 heeft ACM voor de toetsing van de drinkwatertarieven 2013 de volgende informatie over WMD van de ILT ontvangen:

- “Tariefsopbouw 2013”, gedateerd 3 december 2012, hierna te noemen: tariefsopbouw 2013;
- “Bedrijfsverslag 2011”, gedateerd 30 oktober 2012, hierna te noemen: bedrijfsverslag 2011. Dit document is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant.

De tariefsopbouw 2013 en het bedrijfsverslag 2011 beschrijft ACM in 4.2.

Op 29 oktober 2013 heeft ACM samen met de ILT een bezoek gebracht aan WMD. Tijdens dit bezoek heeft WMD een toelichting gegeven op bovengenoemde documenten door uitleg te geven over:

- De wijze waarop WMD de totale kosten verdeelt over drinkwater en niet-drinkwater activiteiten;
- De wijze waarop WMD een begroting opstelt;
- De wijze waarop WMD haar drinkwaterkosten vertaalt naar drinkwatertarieven.

WMD heeft naar aanleiding van dit bezoek additionele informatie meegegeven. Deze informatie ziet op de begroting 2013. Tot slot zijn er nog extra vragen gesteld aan WMD, hierop heeft WMD informatie naar de ILT opgestuurd. Voor zover de additionele informatie is gebruikt bij het opstellen van dit advies, is dit aangegeven in voetnoten.

ACM heeft een conceptadvies opgesteld en op 28 maart 2014 via de ILT aan WMD toegestuurd. WMD is op die wijze in de gelegenheid gesteld om te reageren op vragen en voorlopige conclusies van ACM in het conceptadvies. In haar reactie van 23 april 2014 heeft WMD aanvullende informatie toegestuurd.

4.2 Algemeen beeld tariefsopbouw 2013 en bedrijfsverslag 2011

De tariefsopbouw 2013 betreft een overzicht van kosten, opbrengsten, tarieven en het aantal administratieve aansluitingen en kubieke meters te leveren drinkwater. Bij de tariefsopbouw zelf is geen toelichting opgenomen over de totstandkoming van alle cijfermatige elementen.

De kosten, weergegeven in miljoenen euro's, zijn uitgesplitst in de componenten operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. De totale kosten, ingedeeld in de genoemde kostencomponenten, zijn uitgedrukt in achtereenvolgens 'kosten per aansluiting' en 'kosten per kubieke meter'. De tariefsopbouw 2013 geeft tevens de begrote vermogenskosten als percentage van het balanstotaal weer, te weten: 2,4%.

De opbrengsten zijn uitgesplitst in 'opbrengsten uit drinkwateractiviteiten', 'opbrengsten ander water' en 'opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten'. WMD heeft in het segment 'huishoudelijk gebruik' de volgende tariefsoorten weergegeven: 'aansluittarief' en 'vastrecht' (beide per aansluiting), 'prijs geleverd drinkwater per kubieke meter' en 'prijs geleverd drinkwater onbemeterd'. Ook heeft WMD het totaal gemiddeld aantal administratieve aansluitingen en de totaal aantal te leveren kubieke meters drinkwater vermeld.

WMD geeft aan dat de definities en uitgangspunten uit het Protocol Prestatievergelijking drinkwaterbedrijven 2012⁸ (hierna: protocol) zijn toegepast bij het opstellen van de tariefsopbouw 2013. Bij de tariefsopbouw 2013 is een accountantsverklaring geen verplichting. Echter een dergelijke verklaring kan aantonen dat het protocol ook daadwerkelijk is toegepast en hoe het bedrijf invulling heeft gegeven aan het protocol.

Alleen op basis van de tariefsopbouw 2013 is de juistheid en redelijkheid van de schattingen en de naleving van het wettelijk kader niet volledig te beoordelen. Een oordeel over de totstandkoming van de tarieven dient derhalve te worden gebaseerd op het samenstel van de diverse stukken waarnaar WMD verwijst in de tariefsopbouw 2013, de aanvullende documenten die WMD heeft opgestuurd en de toelichting tijdens het bezoek.

Het bedrijfsverslag 2011 omvat een overzicht van de in 2011 gerealiseerde kosten en opbrengsten en een vergelijking tussen de toegestane en de gerealiseerde vermogenskosten. Het bedrijfsverslag 2011 is voorzien van een goedkeurende controleverklaring van een externe accountant. In deze verklaring meldt de accountant dat hij van oordeel is dat het bedrijfsverslag 2011 is opgemaakt in overeenstemming met het protocol en de 'invulinstructie Bedrijfsverslag Drinkwaterbedrijven'. Het is ACM niet bekend welke interpretaties de accountant van WMD bij de totstandkoming van zijn oordeel had en of deze overeenstemmen met die van accountants van andere drinkwaterbedrijven. Desgevraagd geeft WMD aan dat het bedrijfsverslag 2011 is opgesteld conform de invul- en auditinstructie van het protocol. ACM heeft geconstateerd dat (de invul- en auditinstructie van) het protocol ruimte laat voor interpretatie, zoals bij het elimineren van kosten voor niet-drinkwateractiviteiten. ACM had graag de interpretatie van de account in het bijzonder bij dit onderwerp willen betrekken bij haar advies aan ILT, maar ACM beschikt niet over deze informatie.

In onderstaande tabel worden de kosten en opbrengsten die WMD voor 2013 heeft begroot vergeleken met die in 2012. Daarnaast wordt de begroting voor 2013 vergeleken met de realisaties in 2011 op basis van het bedrijfsverslag 2011. De begrote kosten en opbrengsten voor het jaar 2013 zijn hoger dan die van 2012, hetgeen veroorzaakt wordt door een stijging van zowel de operationele- en de vermogenskosten, alsook een groei van de afschrijvingen. De begrote opbrengsten en totale kosten in 2013 zijn lager dan de gerealiseerde cijfers in 2011 op basis van het bedrijfsverslag 2011. Dit wordt veroorzaakt door een daling van de kosten voor belastingen, de overige kosten zijn immers

⁸ Dit protocol heeft tot doel om op objectieve wijze de prestaties van de drinkwaterbedrijven te meten en te vergelijken. Het protocol is door de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) opgesteld en ter goedkeuring voorgelegd aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu (I&M). Het protocol bevat een gedetailleerde uitwerking van de wijze waarop de prestatievergelijking uitgevoerd dient te worden.

allen gestegen.

Op basis van de tariefsopbouw 2013 wordt niet duidelijk waarom de kosten stijgen. Uit het bedrijfsverslag 2011 blijkt eveneens niet wat de ratio is achter de verwachte kostenveranderingen.

Op basis van de additionele informatie is meer inzicht verkregen welke in de volgende paragrafen wordt toegelicht en meegenomen in het advies. In 4.3 gaat ACM nader in op de ontwikkeling van de opbrengsten en individuele kostenposten op basis van de aanvullende informatie.

Drinkwateractiviteiten in EUR mln	Begroting 2013	Begroting 2012	Realisatie 2011	Afwijking begroting 2013 t.o.v. 2012	Afwijking begroting 2013 t.o.v. realisatie 2011
Opbrengsten	30,30	28,70	34,28	5,6%	-11,6%
Operationele kosten	20,30	19,90	19,90	2,0%	2,0%
Afschrijvingen	6,90	6,20	5,86	11,3%	17,7%
Vermogenskosten	2,80	2,40	2,52	16,7%	11,3%
Belastingen	0,30	0,30	6,01	-	-95,0%
Totale kosten	30,30	28,70	33,78	5,6%	-10,3%
Kosten buitenlandse (MDG) activiteiten 1% regeling	0,30	0,29	0,36	3,4%	-16,7%
Gemiddeld balanstotaal (activa waarde)	127,45	124,85	115,35	2,1%	10,5%
WACC (als % van de activa waarde)	2,40%	2,10%	2,18%	14,29%	10,0%

Tabel: overzicht begrotingen en realisatie drinkwaterkosten en opbrengsten

In onderstaande tabel worden de tarieven 2013 vergeleken met de tarieven 2012. Daarnaast worden de tarieven 2011 weergegeven. Op het verbruikstarief na, zijn alle tarieven in 2013 hoger dan in 2012. De begrote opbrengsten (zie bovenstaande tabel) voor 2013 zijn met 5,6% gestegen ten opzichte van 2012. Op basis van de tariefsopbouw 2013 wordt niet duidelijk waarom sommige tarieven meer en andere minder stijgen. Op basis van de additionele informatie is meer inzicht verkregen welke in de volgende paragrafen wordt toegelicht en meegenomen in het advies. In 4.4. gaat ACM verder in op de totstandkoming van de tarieven op basis van deze aanvullende informatie.

Tarieven in EUR excl. Belasting en BTW	2013	2012	2011	Afwijking 2013 tov 2012
Aansluittarief	596,00	570,00	570,00	+ 4,6%
Vastrecht (per aansluiting)	57,50	52,00	52,00	+ 10,6%
Verbruik per m3	0,55	0,55	0,75	0,0%
Onbemeterd	146,00	139,00	171,50	+ 5,0%

Tabel: drinkwatertarieven in de jaren 2011 tot en met 2013

4.3 Toetsing van de kosten (stap 1)

Begrotingsmethodiek

Tijdens het bedrijfsbezoek heeft WMD het volgende over toegelicht over haar begrotingsmethodiek: In mei/juni van elk jaar worden de investeringsplannen voor het komende jaar opgeleverd. In de maand augustus wordt er een inschatting gemaakt van de realisatie van het lopende jaar; de realisatie van het voorgaande jaar is dan reeds beschikbaar. Vervolgens wordt de begroting opgesteld. Dit gebeurt enerzijds aan de hand van de beschikbare budgetten – die bepaald worden aan de hand van de twee genoemde (geschatte) realisaties – en anderzijds vanuit de geaggregeerde cijfers en de doelstellingen.

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders (hierna: AvA) stelt jaarlijks de tarieven voor het komende jaar vast en geeft goedkeuring voor de benodigde financiering van de drinkwateractiviteiten. Hiertoe wordt er door WMD een Financieel Plan Drinkwater⁹ opgesteld, waarin twee voorstellen zijn opgenomen: één aangaande de tarieven voor het komende jaar en één aangaande de financiering. Deze voorstellen worden ter goedkeuring aan de AvA wordt voorgelegd. Het gehele Financiële Plan – inclusief begroting – wordt ter goedkeuring aan de Raad van Commissarissen voorgelegd.

Aansluiting begroting 2013

WMD heeft het Financieel Plan 2013 verstrekt, met daarin opgenomen de twee aan de AvA voorgelegde voorstellen aangaande de tarieven en de financiën voor 2013 en de aan de Raad van Commissarissen voorgestelde begroting voor 2013. Daarnaast heeft WMD een overzicht aangeleverd waarin de tariefsopbouw 2013 en de opbrengsten van drinkwateractiviteiten in 2013 jaar zijn opgenomen.

WMD geeft in het Financieel Plan aan dat zij haar drinkwateractiviteiten administratief gescheiden heeft van andere activiteiten. Aanvullend heeft WMD een document¹⁰ aangeleverd waarin WMD een aansluiting geeft tussen het Financieel Plan en de tariefsopbouw 2013, hierin maakt zij onderscheid tussen drinkwater en ander water.

Uit het Financieel Plan blijkt dat WMD voor 2013 opbrengsten van EUR 37,5 mln begroot heeft. De tariefsopbouw 2013 gaat uit van een opbrengst van EUR 30,3 mln. Uit de toelichting op de aansluiting volgt dat WMD uitgaat van een totale opbrengst van EUR 36,8 mln, waarvan EUR 30,3 mln voor drinkwateractiviteiten en EUR 6,5 mln voor niet-drinkwateractiviteiten. Hoewel er hiermee aansluiting is tussen het Financieel Plan en de tariefsopbouw 2013, constateert ACM dat er tussen beide geraamde opbrengsten een verschil optreedt van EUR 0,7 mln. Desgevraagd geeft WMD aan dat dit verschil wordt veroorzaakt door het feit dat de kosten van de afdeling Giga voor 60% worden doorberekend aan Waterbedrijf Groningen en dat dit bedrag in deze cijfers versleuteld zit.

⁹ Financieel Plan Drinkwater 2013 van 12 september 2012.

¹⁰ 140219 Toelichting aansluiting tussen FP en tariefsopbouw.docx.

ACM maakt uit het voorgaande op dat WMD bij het ramen van de kosten voor het jaar 2013 rekening heeft gehouden met een inschatting van de gerealiseerde kosten tot en met augustus 2012. Artikel 9, eerste lid van het Drinkwaterbesluit schrijft voor dat bij de raming van de omzet voor het jaar 2013 gebruik dient te worden gemaakt van de realisaties in het jaar 2011. De begrote omzet volgt echter de begrote kosten. Dientengevolge dienen de kosten ook mede gebaseerd te zijn op de realisaties in het jaar 2011. De kosten over opeenvolgende jaren zijn vergelijkbaar, wat tevens blijkt uit de kosten in het bedrijfsverslag 2011 en de begrote kosten voor het jaar 2013, die grotendeels gebaseerd zijn op realisaties in het jaar 2012. ACM stelt vast dat WMD de realisaties over het jaar 2011 heeft meegenomen om de begroting voor het jaar 2013 te bepalen. ACM concludeert hiermee dat WMD voldoet aan het vereiste in artikel 9, eerste lid, onderdeel a van het Drinkwaterbesluit. Dit blijkt ook uit de analyse in 4.4.

Toetsing specifieke kostenonderdelen

Indeling kosten

De kostenraming voor 2013 van WMD voor drinkwateractiviteiten is ingedeeld in operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen. Dit is conform het vereiste in artikel 10, derde lid van het Drinkwaterbesluit.

Kostenefficiëntie

In het Financieel Plan 2013 geeft WMD wordt twee maal aangegeven dat de efficiëntie van het bedrijf de afgelopen jaren gegroeid is (p.10 en p.17). Er wordt door WMD niet aangegeven op welke wijze zij deze efficiëntie heeft gemeten of op welke wijze zij verdere efficiëntie tracht te behalen. Wel licht WMD toe welke kostenveranderingen er de afgelopen jaren zijn geweest en wat dit heeft betekent voor de tarieven.

De begrote kosten voor 2013 zijn met ongeveer 19% gedaald ten opzichte van 2011. Het grootste deel van deze kostendaling (86%), wordt veroorzaakt door een afname van de inkoopkosten grondwater. De kostenpost personeelskosten laat als enige een stijging zien (9%.)

WMD streeft naar een jaarlijkse tariefontwikkeling van de inflatie minus één procent. Uit de cijfers van de jaren 2009 tot en met 2012 blijkt dat de waterrekening voor een gemiddelde kleinverbruiker (vastrecht + verbruik * m³-tarief) zijn afgenomen van EUR 152,85 per jaar tot EUR 118,83 per jaar (exclusief belastingen). Naast een afnemend waterverbruik is een verlaging van de tarieven hier mede oorzaak van. Dit impliceert een daling van de opbrengsten van WMD en daarmee een daling van de kosten de afgelopen jaren. In hoeverre de kostendaling een gevolg is van de daling van het verbruik en in hoeverre de kostendaling een gevolg is van efficiëntiewinst is niet duidelijk.

In 2013 zullen de tarieven stijgen. Deze stijging wordt met name veroorzaakt door enerzijds een onverwachte stijging van de kosten in 2012 door de introductie van SAP, en anderzijds door het afnemend waterverbruik.

Inderdaad ziet men bij de verwachte opbrengsten over 2013 een daling van zo'n 12% ten opzichte van 2011. Daartegenover staat een daling van de kosten (inclusief afschrijvingen) van 14,5% ten opzichte van 2011. Het beoogd resultaat stijgt in 2013 ten opzichte van 2011 met ongeveer 325% van EUR 260.000,- naar EUR 852.000,-

ACM meent dat WMD strikt genomen niet voldoet aan artikel 9, tweede lid van het Drinkwaterbesluit; ACM beschikt niet over gegevens van de behaalde kostenefficiëntie van WMD in het jaar 2011. Niettemin heeft WMD wel aannemelijk gemaakt dat een vorm van kostenefficiëntie is betrokken bij de raming van de kosten, te weten dat WMD in haar begroting rekening heeft gehouden met verwachte kostenontwikkelingen.

Niet-drinkwatergerelateerde activiteiten

In de tariefsopbouw 2013 zijn de niet-drinkwatergerelateerde opbrengsten geraamd op EUR 6,5 mln. Dit bedraagt circa 18% van de totale begrote opbrengsten van WMD (EUR 36,8 mln) voor het jaar 2013. De totale opbrengsten zijn in lijn met het jaarverslag uit 2012. Uit de onderbouwing van de geraamde kosten en de activa ('balanstotaal') 2013 kan ACM niet opmaken op welke wijze de kosten en activa van drinkwateractiviteiten zijn afgeleid uit de totale kosten en activa van WMD. Zo lijken de afschrijvingskosten meer dan evenredig te zijn toegerekend aan drinkwateractiviteiten¹¹, terwijl denkbaar is dat de activa ook voor overige activiteiten worden gebruikt. In dat geval zou logisch zijn dat de activa voor een groter deel aan deze andere activiteiten worden toegerekend. Dit blijkt niet uit de tariefsopbouw 2013 en evenmin uit de ontvangen begroting. Desgevraagd geeft WMD aan dat WMD haar niet-drinkwater en andere wateractiviteiten zoveel mogelijk in separate vennootschappen heeft ondergebracht. Hierbij maakt WMD een kanttekening dat niet alles kan worden gesplitst. In deze gevallen werkt WMD met doorbelastingen die in contracten zijn vastgelegd. WMD geeft voorts aan dat de kostendeling in de tariefsopbouw 2013 is gedaan volgens het benchmarkmodel. ACM gaat er vanuit dat hiermee het protocol wordt bedoeld.

De vraag of de kosten die WMD in haar tariefsopbouw 2013 heeft opgenomen alleen de drinkwateractiviteiten betreffen, kan op basis van de tariefsopbouw zelf en de daarbij verstrekte toelichting niet worden beantwoord. WMD stelt in de toelichting bij de tariefsopbouw 2013 dat deze tariefsopbouw is opgesteld overeenkomstig het protocol, dat onder meer richtlijnen bevat voor de splitsing van totale kosten in drinkwateractiviteiten en niet-drinkwateractiviteiten. Het protocol geeft aan dat eventuele kosten van niet-drinkwateractiviteiten die niet worden gedekt met de opbrengsten, als kosten worden aangemerkt voor drinkwateractiviteiten. ACM heeft niet kunnen vaststellen of door de toepassing van het protocol kosten voor niet-drinkwateractiviteiten zijn verschoven naar drinkwateractiviteiten.

Daarnaast is de toepassing van het protocol bij de tariefsopbouw 2013 niet gevalideerd door een

---

¹¹ Volgens de nadere informatie van WMD bedragen de totale begrote afschrijvingskosten voor het jaar 2013 EUR 7,2 mln, waarbij EUR 6,9 mln is toegerekend naar drinkwater-activiteiten. Het overige deel (EUR 0,3 mln) bedraagt 4%, terwijl gelet op de opbrengsten voor niet-drinkwateractiviteiten (18%) een hoger aandeel kan worden verwacht.

externe accountant. De externe accountant heeft wel verklaard dat het bedrijfsverslag 2011 is opgesteld in overeenstemming met het protocol. WMD geeft aan dat de tariefsopbouw 2013 ook conform de uitgangspunten van het bedrijfsverslag 2011 en daarmee het protocol zijn opgesteld.

ACM heeft niet kunnen vaststellen of door het gebruik van het protocol kosten voor niet-drinkwateractiviteiten zijn verschoven naar drinkwateractiviteiten. ACM concludeert daarom dat WMD niet (voldoende) aannemelijk heeft gemaakt dat geraamde activa, kosten en omzet uitsluitend betrekking hebben op de drinkwateractiviteiten zoals vermeld in artikel 7 van de Drinkwaterwet.

Operationele kosten

Uit het Bedrijfsverslag 2011¹² blijkt dat de operationele kosten in 2011 EUR 19,9 mln bedroegen. Ook in 2012 bedroegen de geraamde operationele kosten 19,9 mln (zie: Bedrijfsverslag Jaar 2012¹³). Voor 2013 zijn de operationele kosten in de tariefsopbouw 2013 geraamd op EUR 20,3 mln. Dit houdt een stijging in van 2,0% ten opzichte van 2011 en 2012. De stijging van deze kosten worden door WDM verklaard door de introductie van SAP. Verder blijkt uit de Financiële Projectie uit het Financieel Plan dat de salariskosten in 2013 met 6,9% toenemen ten opzichte van 2012.

Afschrijvingen en waardering materiële vaste activa

In de tariefsopbouw 2013 wordt uitgegaan van afschrijvingen in 2013 van in totaal EUR 6,9 mln. In het Financieel Plan daarentegen worden de afschrijvingen begroot op EUR 7,3 mln. In de toelichting op de aansluiting tussen deze twee ramingen wordt aangegeven dat het totaal van de afschrijvingen van de drinkwateractiviteiten EUR 6,9 mln bedragen en EUR 0,3 mln voor niet-drinkwater. Hiermee is er dus overeenstemming tussen de tariefsopbouw 2013 en het Financieel Plan.

Uit de tariefsopbouw 2013 blijkt dat WMD haar materiële vaste activa waardeert tegen de historische kostprijs. In de toelichting bij de tariefsopbouw 2013 wordt verwezen naar het protocol. Het uitgangspunt van het protocol is de waardering in het jaarverslag, indien de activa gewaardeerd zijn tegen historische kostprijs. Dat is het geval bij WMD. Uit het jaarverslag blijkt dat WMD haar materiële vaste activa waardeert tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Aangezien WMD in de tariefsopbouw 2013 de grondslagen hanteert uit het jaarverslag, constateert ACM dat de berekening van materiële vaste activa en afschrijvingen in tariefsopbouw 2013 van WMD in overeenstemming is met artikel 11, derde en vierde lid van de Drinkwaterwet.

Vermogenskosten

WMD begroot de vermogenskosten in 2013 op EUR 2,78 mln en de kosten voor "MDG-activiteiten" (drinkwaterprojecten in het buitenland) op EUR 0,3 mln. Dit is in lijn met het bedrijfsverslag 2011, waarin staat dat in 2011 de kosten voor MDG-activiteiten EUR 0,36 mln waren. De verhouding van

¹² Bedrijfsverslag Jaar 2011; 24 oktober 2012.

¹³ Bedrijfsverslag Jaar 2011; 12 oktober 2012.

de MDG-kosten ten opzichte van de geraamde omzet drinkwateractiviteiten over 2013, zoals weergegeven in tariefsopbouw 2013, bedraagt 0,99% en valt daarmee onder het wettelijk maximum van 1%. WMD handelt hiermee conform artikel 8, tweede en derde lid van het Drinkwaterbesluit.

De begrote vermogenskosten ter grootte van EUR 2,78 mln bedragen 2,2% van het door WMD bepaalde gemiddelde balanstotaal, hetgeen onder het maximum ligt dat de minister heeft vastgesteld. WMD handelt hiermee conform artikel 11, tweede lid van de Drinkwaterwet en artikel 6, eerste lid van de Drinkwaterregeling.

WMD geeft in de tariefsopbouw 2013 aan dat de gemiddelde balanstotaal in 2013 EUR 127,45 mln bedraagt. In het Financieel Plan wordt voor 2012 met een balanstotaal van EUR 148,12 mln gerekend, en voor 2013 met een balanstotaal van EUR 149,2 mln. Uit het Jaarverslag 2012 blijkt dat het balanstotaal ultimo 2011 EUR 143,79 mln en ultimo 2012 EUR 145,82 mln bedraagt.

Desgevraagd licht WMD toe: *“Het balanstotaal uit het Financieel Plan en het Jaarverslag 2012 betreft het totaal van alle drinkwater en niet-drinkwater activa. Als uitgangspunt voor de tariefsopbouw van 2013 is het Financieel Plan van 2013 genomen, met een balanstotaal van EUR 149,4 miljoen. Dit betreft zowel drinkwater als niet-drinkwater activa. Hiervan is een bedrag van EUR 22,0 miljoen afgetrokken voor niet-drinkwater activa”.*

ACM acht het aannemelijk dat het gemiddelde balanstotaal het gemiddelde is van de begrote totaal van de activa op 1 januari en 31 december 2013, conform artikel 6, tweede lid van de Drinkwaterregeling.

Belastingen

In 2012 heeft ten opzichte van 2011 een daling van de belastingen plaatsgevonden als gevolg van de afschaffing in 2012 van de grondwaterbelasting.

4.4 Toetsing van de tarieven (stap 2)

Opbrengsten

De opbrengsten als vermeld in de tariefsopbouw 2013 bestaan uit 'opbrengsten uit drinkwateractiviteiten' (EUR 30,3 mln), 'opbrengsten ander water' (EUR 1,1 mln) en 'opbrengsten overige niet-drinkwateractiviteiten' (EUR 5,4 mln). De tariefsopbouw 2013 verschaft geen inzicht in de toerekening van kosten aan de levering via het distributienet van ander water dan drinkwater, zoals voorgeschreven in artikel 10, vierde lid van het Drinkwaterbesluit. Desgevraagd geeft WMD aan dat voor de toerekening van kosten het protocol is gevolgd. De opbrengsten van 'ander water' betreft de levering aan een tweetal collega-drinkwaterbedrijven. Zoals in 4.3 reeds gemeld kan ACM door toepassing van het protocol niet beoordelen of de kosten aan de juiste activiteit zijn toegerekend.

De begrote opbrengsten (EUR 30,3 mln) uit drinkwater zoals vermeld in de tariefsopbouw 2013 zijn gelijk aan de kostenraming voor drinkwater. ACM constateert dat WMD in overeenstemming handelt met artikel 9, derde lid van het Drinkwaterbesluit.

De begroting van de opbrengsten van WMD wordt weergegeven in onderstaande tabel. Zoals ook in 4.3 is beschreven is de opbrengst zoals vermeld in deze begroting (EUR 37,5 mln) EUR 0,7 mln hoger dan de begroting in tariefsopbouw 2013. Desgevraagd geeft WMD aan dat dit verschil wordt veroorzaakt door het feit dat de kosten van de afdeling Giga voor 60% worden doorberekend aan Waterbedrijf Groningen en dat dit bedrag in deze cijfers versleuteld zit.

Begroting Opbrengsten	Bedrag in EUR
Kleinverbruik	24.176.000
Zomerhuisjes	215.000
Woonflats	383.000
Grootverbruik	4.099.000
<i>Subtotaal</i>	<i>28.873.000</i>
Engros	1.073.000
Brandkranen	913.000
Sprinklers	146.000
Geactiveerde bedrijfslasten	2.100.000
Overige opbrengsten	4.385.000
<i>Subtotaal</i>	<i>8.617.000</i>
Totaal	37.490.000

Begroting opbrengsten WMD volgens Financieel Plan

De begrote opbrengsten van EUR 28,9 mln voor kleinverbruik, zomerhuisjes, woonflats en grootverbruik kunnen ook op een andere wijze worden gepresenteerd, verdeeld over de categorieën vastrecht en verbruik. Dan wordt inzichtelijk dat WMD EUR 12,8 mln aan opbrengsten heeft voor vastrecht en EUR 15,9 mln aan opbrengsten voor verbruik van deze afnemerscategorieën. EUR 0,2 mln wordt verklaard door de post 'suppletie drinkwater'. Desgevraagd licht WMD de post suppletie

drinkwater toe; de levering van drinkwater aan een dochtermaatschappij tegen drinkwatertarieven.

Tarief- en afzetsystematiek

In de tariefsopbouw 2013 maakt WMD inzichtelijk welke kosten (operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen) zij maakt voor de tarieven. Zoals in 4.3 beschreven handelt daarmee WMD conform artikel 10, derde lid van het Drinkwaterbesluit. Voor het inzicht in de totstandkoming van de individuele tarieven zou het drinkwaterbedrijf bij de tarieven dienen aan te geven hoe deze zijn afgeleid uit de te maken operationele kosten, afschrijvingen, vermogenskosten en belastingen voor deze tarieven. Daarmee toont zij inzicht of het tarief in redelijke verhouding staat tot de kosten.

In het Financieel Plan wordt beschreven dat WMD de komende jaren de verhouding tussen inkomsten uit vastrecht en inkomsten uit verbruik stapsgewijs zal aanpassen. De verhouding was 25% vastrecht en 75% variabel en de verhouding gaat naar 50% vastrecht en 50% variabel. WMD verandert de verhouding omdat het verbruik per huishouden terugloopt. WMD streeft na dat het gemiddelde tarief per m³ voor grootverbruikers en kleinverbruikers in 2015 gelijk is. In 2013 is het gemiddelde tarief per m³ voor kleinverbruikers nog EUR 1,03 en voor grootverbruikers EUR 0,96.

WMD heeft in de periode 1996-2011 een dalende trend waargenomen van 115 m³/jaar per kleinverbruiker naar 122 m³/jaar. Daarnaast geeft WMD aan rekening te houden met een netto toename van het aantal aansluitingen met 0,5%. Zoals in paragraaf 4.3 al werd gesteld, handelt WMD in lijn met artikel 9, eerste lid van het Drinkwaterbesluit. Dit artikel schrijft voor dat bij de raming van de omzet voor het jaar 2013 gebruik dient te worden gemaakt van de realisaties in het jaar 2011.

Tarieven

In de tariefsopbouw 2013 vermeldt WMD tarieven voor 'nieuwe aansluitingen', 'vastrecht', 'geleverd drinkwater (m³)' en 'geleverd drinkwater onbemeterd'. Dit is overeenkomstig artikel 10, tweede lid van het Drinkwaterbesluit.

Vastrecht

WMD hanteert een vastrecht tarief voor kleinverbruikers van EUR 57,50. Grootverbruikers betalen een vastrecht tarief van EUR 178,00 per m³ capaciteit van de aansluiting en piekverbruikers betalen een vastrecht tarief van EUR 467,00 per m³ capaciteit van de aansluiting. Tot slot levert WMD onbemeterd aan zomerhuisjes. Het vastrecht tarief voor deze afnemers is EUR 146,00.

Onderstaande tabel geeft de totale opbrengst uit vastrecht weer. Hierbij wordt gerekend met een gemiddelde capaciteit van de aansluiting voor grootverbruikers en piekverbruikers.

	Vastrechttarief (in EUR)	Aantal aansluitingen	Gemiddelde capaciteit aansluiting	Omzet vastrecht (in EUR)
Kleinverbruik	57,50	193.000		11.097.500
Onbemeterd	146,00	1.470		214.620
Grootverbruik	178,00	870	7	1.080.444
Piekverbruik	467,00	32	26	388.544
<i>Totaal</i>				<i>12.781.108</i>

Verbruik

Kleinverbruikers betalen een tarief van EUR 0,55 per m³, grootverbruikers betalen een tarief van EUR 0,61 per m³ en piekverbruikers betalen een tarief van EUR 0,63 per m³. Wanneer de waterlevering geschiedt via één centrale watermeter geldt een verbruikstarief van EUR 0,97 per m³. Er wordt in dat geval geen vastrechtstarief in rekening gebracht. De opbrengsten van levering via één centrale watermeter zijn in de begroting opgenomen als 'woonflats'.

	Verbruikstarief (in EUR)	Aantal aansluitingen	Gemiddeld verbruik (in m ³ per aansluiting)	Omzet verbruik (in EUR)
Kleinverbruik	0,55	193.000	121,5	12.897.225
Woonflats	0,97	198	2.000	384.120
Grootverbruik	0,61	870	3.000	1.592.100
Piekverbruik	0,63	32	51.500	1.038.240
<i>Totaal</i>				<i>15.911.685</i>

Aansluittarief voor nieuwe aansluitingen

In de tariefsopbouw 2013 wordt een aansluittarief van EUR 596,00 vermeld voor het aansluiten van nieuwe huishoudens. Desgevraagd geeft WMD aan dat het aansluittarief per aangevraagde aansluiting bepaald worden. Het betreft dus maatwerk tarieven.

Overige tarieven

Naast de tarieven voor vastrecht, verbruik en nieuwe aansluitingen vermeldt WMD in het Financieel Plan nog enkele andere opbrengsten voor:

- Huren en pachten (EUR 269.000)
- Doorberekende personeelskosten (EUR 1.110.000)
- Vergoeding incasso-, verhuis- en afsluitkosten (EUR 236.000)
- Doorberekende onderhoudskosten (EUR 1.610.000)
- Garantstelling t.b.v. NieuWater BV (EUR 105.000)
- Overige (205.000)

WMD maakt hiermee inzichtelijk welke inkomsten zijn opgenomen in de post 'overige opbrengsten' in de begroting van de opbrengsten. In het Financieel Plan worden de volgende overige tarieven vermeld:

Overige tarieven	Bedrag in EUR
Brandkranen	39,50
<i>Sprinklerinstallaties</i>	
DN50	638,00
DN80	1.274,00
DN100	2.549,00
DN150	4.774,00
DN200	7.964,00
Administratiekosten verhuizing	16,50
Dringend betalingsverzoek	12,50
Laatste betalingsverzoek	17,80
Standaard aansluiting	596,00

5 Conclusie en advies WMD

In vergelijking tot de informatie waarover ACM beschikte over het tariefjaar 2012, heeft WMD over het jaar 2013 aanmerkelijk meer toelichting gegeven over de totstandkoming van de drinkwatertarieven. ACM is van mening dat hierdoor de transparantie over de kosten die WMD betreft en de wijze waarop WMD de tarieven berekent is toegenomen.

Met de toegenomen transparantie concludeert ACM dat WMD grotendeels voldoet aan de eisen die de wetgeving stelt aan de totstandkoming van de drinkwatertarieven. Op enkele punten blijft ACM echter kritisch, met name over de scheiding tussen de drinkwater en niet-drinkwater kosten en het verschaft inzicht in de wijze waarop de tarieven worden berekent uit de begrote kosten.

ACM heeft financiële gegevens van WMD ontvangen waaruit blijkt dat WMD een realistische begroting heeft gemaakt van de kosten voor 2013. WMD verklaart dat zij het protocol gebruikt om de totale kosten te verdelen tussen drinkwateractiviteiten en niet-drinkwateractiviteiten. ACM is echter van mening dat dit protocol, dat uitsluitend is bedoeld om de onderlinge vergelijkbaarheid tussen drinkwaterbedrijven te verbeteren, niet geschikt is om deze verdeling te maken. ACM concludeert daarom dat WMD niet aannemelijk heeft gemaakt dat de drinkwatertarieven alleen de kosten voor drinkwateractiviteiten bevat, zoals vereist in artikel 8 van het Drinkwaterbesluit. Indien WMD inderdaad kosten voor niet-drinkwateractiviteiten betreft bij het berekenen van de drinkwatertarieven, zijn deze tarieven te hoog vastgesteld en tarieven die WMD in rekening brengt voor niet-drinkwateractiviteiten te laag.

ACM concludeert op dat de tarieven op totaalniveau kostendekkend zijn, maar heeft geen inzicht in de relatie tussen kosten en tarieven. Uit het oogpunt van transparantie vindt ACM het wenselijk dat WMD inzichtelijk maakt welke kosten terechtkomen in de tarieven voor levering van drinkwater en welke kosten in de tarieven voor vastrecht.